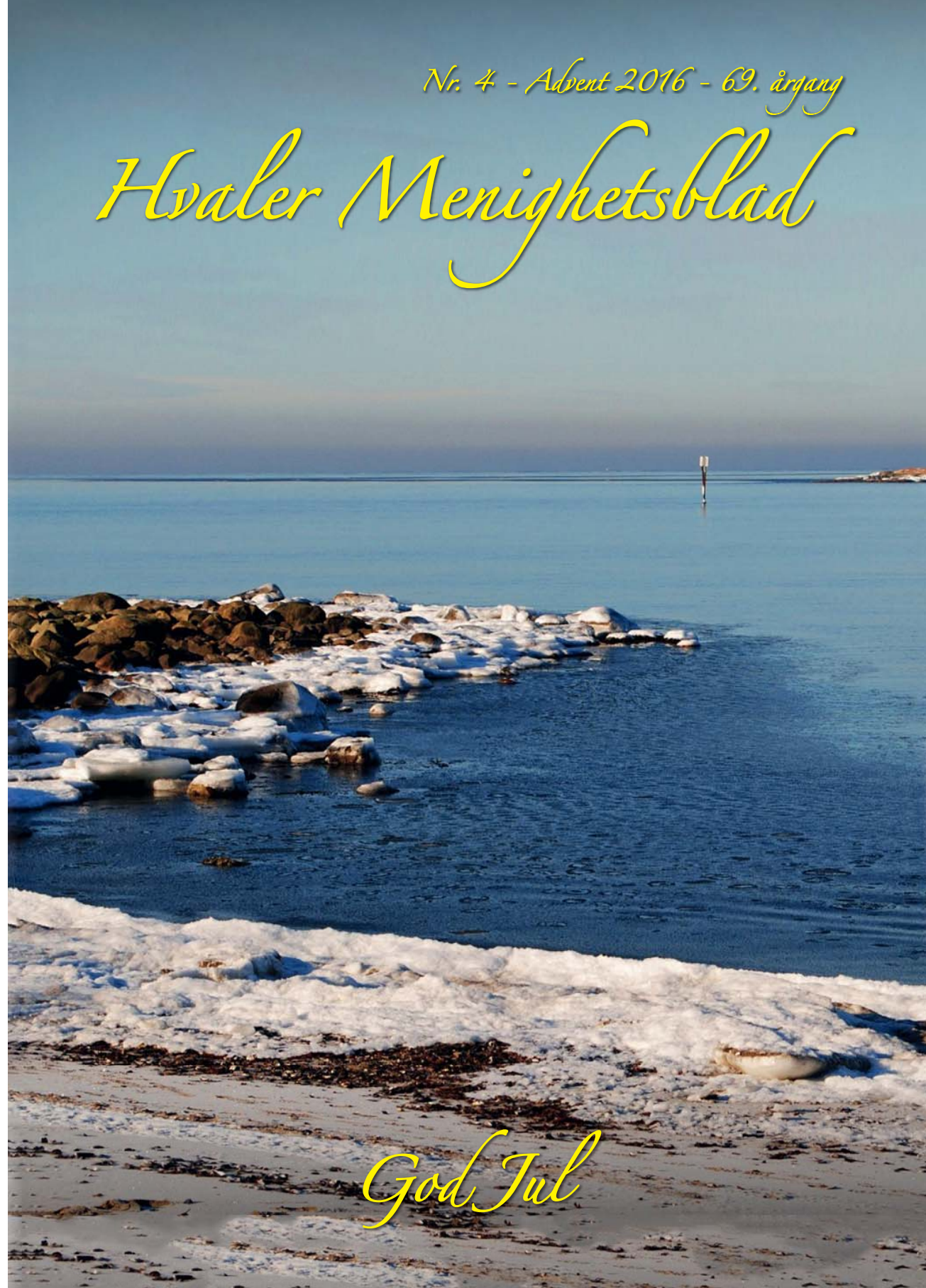

Nr. 4 - Advent 2016 - 69. årgang

Hvaler Menighetsblad

God Jul

Innholdsfortegnelse:

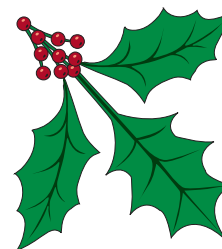

Julehilsen fra Grethe	3
Biskop Atle Sommerfeldt	4
Leder har ordet	6
Under himmelbuen	8
Jan Olav Aarflot	10
Ordføreren har ordet	12
Advent og jul i Hvalerkirkene	13
Julekort	14
«Da trollene holdt julelag»	19
Menighetsrådet melder	20
Nidaros og Isegran...orgel og piano!	21
Glimt av floraen på Hvaler	22
Høstgudstjeneste Hvaler kirke	24
Juleevangeliet	21
Hvaler sanitetsforening	28
Barnesidene	30
Babysang – et viktig tilbud!	32
Sangglade barn!	33
Formingslek!	34
Bli kjent med ledertrenings-ungdommene våre!	35
Middagssamvær er aldri feil!	36
Fra foreningslivet på Hvaler	49
Folkemengdens bevegelse	50

Bilde forside: En vinterdag i Brattestø er tatt av Anne Fredriksen.

Foto Einar Morland

Julehilsen fra Grethe

«Du må bare venne øya til det, så du kan se at du ække aleine»

Ordene kom fra en innsatt i Ila landsfengsel. De ble sagt til en gruppe konfirmanter som var kommet til fengslet på leit etter Jesus. Sammen med sin prest Anette Dreyer hadde de allerede vært mange steder for å se glimt av Jesus i storbyen i dag.

I fengslet fikk de møte to innsatte som hadde møtt bunnen av livet sitt. Et helvete, fortalte de at det var. Og så begynte de å snakke om tro.

Den ene fortalte om hvordan han hadde jaktet på makt, penger og respekt på alle de gale måtene. Han hadde aldri vært redd før, fortalte han. Før nå – for nå hadde han blitt kjent med mørket i sitt eget liv. Han sa det rett ut: Det var ikke før jeg begynte å lese i Bibelen at jeg skjønnte hvor ille ute jeg hadde vært. Hvor borte jeg hadde vært fra alle de som var glade i meg.

På hver sin måte fortalte de to om at det først var da de nådde bunnen at de skjønnte at det var noe – eller noen – som holdt dem og som ga dem styrke til å gå videre. Men det var ikke lett – og det var fremdeles ikke lett. Livet hadde vært og

var fortsatt en kamp. Men ut av deres mørke, hadde det vokst noe frem, noe som ga håp for dagen og styrke til å jobbe med seg selv. De hadde funnet Jesus i sine mørke dager, i sin egen angst og anger over hva de hadde gjort og over hvor livet hadde tatt dem.

Etter samtalen kom konfirmantene helt uoppfordret frem, en etter en, og omfavnet de to innsatte. Det var sterke øyeblikk for alle, forteller presten. De fikk et glimt av hva et møte med Jesus kan gjøre, han som kjenner mørket og lyset. At selv i det aller mørkeste, der er Gud.

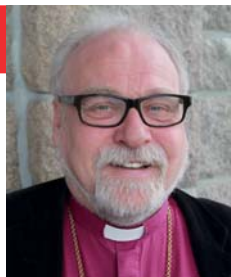
«Du må bare venne øya til det, så du kan se at du ække aleine»

Det er dette juleevangeliet handler om. Jesus er hos oss. Vi er ikke alene.

Kanskje vi denne julen kan få øye på soloppgangen, som Lukas skriver rett før han forteller Juleevangeliet:

"Slik skal lyset fra det høye gjeste oss som en soloppgang og skinne for dem som bor i mørke og dødens skygge, og lede våre skritt inn på fredens vei."

En velsignet julehøytid til alle på Hvaler!

Lyset fra Gud

I mitt barndomshjem var det levende lys på juletreet. De skjelvende små lysene ble høytidelig tent når vi skulle begynne å gå rundt treet og synge julesanger. Selv jeg som var minst forsto at de små flammene krevde varsomhet, for å hindre at treet og huset skulle bli forvandlet til en askehaug.

Senere ble det elektriske lys. De lyste hver dag og hadde mistet stearinlysenes skjørheter. De trengte ikke varsomhet og var ikke skjelvende og urolige. De elektriske lysene levde ikke på samme måte, de var kunstige.

Å tenne lys er et av den verdensvide kirkes mest brukte uttrykk for å søke kontakt med Gud og det hellige. Lysene hører ikke bare julen til. Dåpsbarn får et lys i dåps gave fra kirken. I de fleste kirkerom er det nå mulig, også hos oss, å tenne lys i glober eller kasser slik vi har lært det av våre katolske og ortodokse søsken. På gravstedene tennes det lys stadig oftere.

Lystenning er tilgjengelig for alle. Det krever ingen ordrik bekjennelse. Bare denne enkle overgivelse av en tanke, en bønn til noe eller noen som er større enn oss og utenfor vår hverdag og vårt strev.

Gravstedene er lyst opp av lys i den mørke julenatten. På en særlig inntrykksfull måte knyttes forbindelsen mellom slekters gang og den utrolige fortellingen som formidles inne i kirkerommet. I kirkerommet møtes vi av Guds lys for oss og til oss.

Fortellingen hører vi i kirkerommet under julegudstjenestene: Gud som er helt annerledes og større enn vårt «vesle vett», som Ivar Aasen sier, ble menneske. Gud forsto at vi ikke kan forstå hvordan Gud er uten å se og høre en røst vi kan gjenkjenne. Gud så våre lengsers lys og tente sitt lys for oss julenatt, midt i vår verden og i vårt mørke, for å vise oss hvem Gud er.

Gud kom som et spebarn, skjelvende og sårbart, men levende. Varsomt må Josef ha løftet ham opp og lagt ham i krybben, husdyrenes matfat, slik at Maria kunne få svøpt babyen i den kjølige natten. Denne kvelden var Guds lys i verden mer som et skjelvende stearinlys på mitt barndoms juletre, enn en strålende og kraftfull sol som menneskene ikke kan nærme seg, slik vi hører om i Det gamle testamentet. Når Gud er kommet som et spebarn, kan vi alle nærme oss og la oss berøre av varmen fra Guds lys. Vi kan ha tillit til at Gud er med oss i all vår sorg, nød og glede. Et av navnene barnet fikk forteller oss det: Immanuel – Gud er med oss.

Gud er kommet til oss som vår bror og deler våre kår. Vi kan se hvem Gud er og finne veien til livets evige kilde. Så stor er julenatt. Så stort er det lille barnet som ble født denne natten. Jesus er lyset Gud tente for oss for å vise oss hvem Gud er og hvor Gud er å finne.

LYSMESSE

med Hvaler musikkforening
i Hvaler kirke
27. november 2016, kl. 16.00.

Fakkeltog fra kirken til Skjærhalden torg.
Salg av fakler utenfor kirken.

TENNING AV JULEGRANA på torget, kl. 17.00.

Hvaler Musikkforening spiller.
Fylkesordfører Ole Haabeth tenner julegrana.
Vi synger julesanger og går rundt juletreet.
Besøk av Lionsnissene med juleposer.

Arr: Hvaler Sanitetsforening og Hvaler menighet

Velkommen til Kirkens hus 1. søndag i advent

Har du lyst til å få litt varme i kroppen før eller etter julegrana tennes på Skjærhalden, så kom innom oss på Kirkens hus.

Sjømannsmisjonen selger kaffe, te, saft og kaker, og små hjemmelagde produkter, julekort o.a.

Inntektene av salget går uavkortet til Sjømannskirken, Norsk kirke i utlandet, som driver sitt kirkelige og

sosiale arbeid blant nordmenn rundt om i verden.

Stikk innom oss denne ettermiddagen da vel, og få litt varme i kroppen og en hyggelig prat på kjøpet.

Hilsen *Ragnhild*, leder i Sjømannsmisjonen på Hvaler

Einar Morland

Roma, oktober 2016

Den 16. oktober år 1014 lot kong Olav Haraldsson seg døpe i Roen i Frankrike. 14 år senere ble han drept under slaget på Stiklestad. Allerede året etter sin død ble han erklært som helgen, og siden da har han vært feiret som Hellig-Olav i den katolske kirke. Den 16. oktober hvert eneste år feires det Olavsmesse i alle katolske kirker som har et eget Olavsalter, og en av disse kirkene befinner seg i Roma. De to siste årene har jeg vært i Roma på Olavsmesse-dagen, i San Carlo-kirken i en av Romas travleste gater. Her er det et Olavsalter med et stort maleri av Hellig-Olav, "Norges evige konge". Under årets Olavsmesse i Roma var det domprosten i Nidaros som holdt prekenen. Det var en stor opplevelse å høre en luthersk kvinnelig prest holde en nydelig preken på hallingdalsdialekt! Domprost Ragnhild Jepsen tok utgangspunkt i salmen "Vår Gud han er så fast en borg", Martin Luthers gjendikting av Bibelens salme 46:

1) *Vår Gud han er så fast en borg,
han er vårt skjold og verge.
Han frir oss ut av nød og sorg
og vet oss vel å berge.
Vår gamle fiende hård
til strid imot oss står.
Stor makt og arge list
han bruker mot oss visst.
På jord er ei hans like.*

2) *Vår egen makt er intet verd,
snart fikk vi banesåret.
Men én går frem i denne ferd,
som Herren selv har kåret.*

*Vil du hans navn få visst?
Han heter Jesus Krist,
den høvding for Guds hær,
i ham kun frelse er.
Han marken skal beholde!*

3) *Om verden full av djevler var
som ville oss oppsluke,
vi frykter ei, vi med oss har
den som Guds sverd kan bruke.
Er verdens fyrste vred
og vil oss støte ned,
han ingen ting formår,
fordi alt dømt han går.
Et Guds ord kan ham binde.*

4) *Guds ord det skal de nok la stå,
og ingen takk de høster.
Gud selv vil mektig med oss gå,
hans gode Ånd oss trøster.
Og om vårt liv de tar,
og røver alt vi har,
la fare hen, la gå!
Mer kan de ikke få.
Guds rike vi beholder.*

Domprosten fra Nidaros innledet sin preken med følgende ord:
"I barmhjertighetens år – i barmhjertighetens by helsar eg frå Nidarosdomen på denne dagen då Heilag Olav mottok kallet til sin heilagdom då han vart døypt i Rouen. Det er ei glede og ære å få vere saman med dykk! Noko av det finaste vi kan oppleve som menneske, er å kjenne at vi er del av eit vi. Når vi opplever at vi er saman om ei hending, om historie, om verdier! Når vi, med eller utan

Olavs alteret i San Carlo kirken i Roma.

ord, kjenner at i dette fellesskapet er det ein plass for meg; her høyrer eg til. Om det er i familien, i kyrkjelyden, i arbeidsfellesskapet, i organisasjonen eller det politiske partiet eg er medlem i. Om det er i byen og landet eg bur i. - Å høyre til i eit «vi» er identitetsskapande. Det seier noko om kven eg er, om kva og kven eg assosierer meg til, og korleis eg blir innlemma og gjeven verdi der eg er."

Så fortsatte hun med stor frimodighet (nokså fritt gjengitt): I en katolsk messe og med 500-årsjubileet for Reformasjonen foran oss, det som skal feires i 2017, tar jeg sjansen på å løfte frem en av de mest sentrale reformasjonssalmene: **Vår Gud han er så fast en borg**, skrevet av Martin Luther i 1529. Og det er dette eiendomspronomenet **vårt** som går igjen i salmen som jeg her vil dvele ved: **Vår Gud er den som hjelper, og vår Gud er den som kommer til oss like sikkert som soloppgangen. Men hvem er vi som kan si at Gud er**

vår? For hvis det er slik, er det da noen som skal stenges ute fra fellesskapet? Er det noen om hvem vi kan si at de ikke har noen Gud – fordi Gud er **vår**? **Vår Gud** – det er en urgammel, men likevel alltid aktuell erkjennelse av at mennesket ikke er overlatt til seg selv, men satt inn i den store sammenhengen av skaperkraft, ansvar og nåde. **Vår Gud** – det er skaperkraften som har gitt oss kunsten og som løfter oss så vi kjenner at vi er del av noe som er større enn oss selv. **Vår Gud** – det er vår religiøse, kulturelle og moralske kapital og arv. **Vår Gud** – det er å gi seg over til spiritualitet og tradisjoner slik de har utviklet seg på vårt sted, den vi kjenner er vår – men med stor respekt for dem som tror og tilber annerledes enn vi.

I barmhjertighetens år har pave Frans løftet frem **vår Gud** som viser sin makt gjennom tilgivelse og miskunn. For **vår Gud** – det er ansvaret for hverandre og for skaperverket, det er å se den minste blant oss, det er å være Jesu bankende hjerte for alle som lider. Gud har rørt ved oss, og den kjærlige berøringen tar bort sløret for øynene våre, det sløret som var der fordi vi trodde at vi ikke kunne tro. Og så blir vi seende. Ære være Faderen og Sønnen og den hellige Ånd, som var og er og være skal én sann Gud, fra evighet til evighet. Amen!

For ikke mange årene siden ville det vært utenkelig at lutheranere og katolikker kunne feire gudstjeneste sammen og fokusere på det forestående 500-årsjubileet for Reformasjonen, men det skjedde altså i Roma oktober 2016! Det er mange som har bidratt til klimaendringene i dette forholdet, og en av dem er pave Frans. Han er med på å feire minnet om den tyske protestmunken, og bidrar dermed til forsoning og større kirkelig fellesskap. Tenk, så fint!

Ragnhild Jepsen har velvillig latt meg benytte deler av prekenen hun holdt i Roma.

Under himmelbuen

For Norge, kjempers fødeland

«Norges Skaal», bedre kjent under sin førstelinje «For Norge, Kiempers Fødeland», er skrevet av student, senere biskop, Johan Nordahl Brun (1745–1816). Visen ble skrevet i 1771, og fungerte som nasjonalsang i nasjonsbygging først på 1800-tallet.

Poenget mitt er kjempene, for Brun skrev ikke om heltene, han skrev om Ola og Kari Nordmann. Vanlige kvinner og menn som side ved side mestret en strevsom hverdag med mye tungt arbeid, dårlige, trekkfulle hus, sykdommer uten mulighet for behandling, stor barnedødelighet og ensidig og lite mat. HMS og NAV var ennå ikke «funnet opp», ikke trygdesystemer, sykemeldinger eller noen av de godene vi tar for gitt i vårt velferdssamfunn. Enhver overlevde eller døde takket være egen helse, familien og naboen eller bygda si.

Hundre år senere var fremdeles kjempene synlige. Norge hadde fått ny konge, unionen med Sverige var over, på mirakuløst vis uten at det utbrøt krig, og folk

i den nye nasjonen brettet opp ermene. Nasjonsbyggingen handlet om å bygge landet, legge fosser i rør, samt utvikle industrien og all den infrastruktur som samfunnet hadde behov for.

Først etter 2. verdenskrig ble det fart på den utviklingen som vi i dag kaller velferdsstaten Norge. Et system som år etter år gjør at vi kåres til verdens beste land å bo i. Et system med obligatorisk 10-årig skolegang for absolutt alle, uavhengig av egne forutsetninger og mors eller fars lommebok. Obligatorisk medlemskap i folketrygden som gjør at alle har rett på økonomisk stønad ved sykdom, svangerskap og fødsel, arbeidsløshet, alder, uførhet, dødsfall og tap av forsørger. Folketrygden dekker også utgifter til medisinsk behandling og rehabilitering samt til arbeidsrettede tiltak. Vi har tilgang til vaksiner, medisiner, fastlege, spesialister, akutte eller bestilte operasjoner, etterbehandling, opptrening, fysioterapi.

Mange i Norge har krevende yrker, og må slutte i arbeidet på grunn av påkjenningen på kroppen, eller har kroniske sykdommer som gjør at de bare delvis kan jobbe eller må være på utsiden av

arbeidsmarkedet. Disse må velferdsstaten ta vare på, skulle bare mangle.

De siste årene har flyktnings situasjonen i verden forverret seg. Det kommer mennesker hit fra fjerne og fremmede steder, med fremmede språk og fremmede tanke sett. De har ikke vært med på oppbyggingen av velferdsstaten Norge, de kjenner ikke historien vår, demokratiseringsprosessen, solidariteten og samholdet som dette landet er kjent for. VI må lære dem dette. Lære dem om skatteregler, om hvitt arbeid, om at alle må delta og bidra, lære dem å bli kjemper. Og selvfølgelig skal vi ta dem godt imot, vi er jo tross alt kjemper, vant til å ta i et tak, vant til å tenke fellesskap og felles goder, lært opp av foreldrene våre til å være gjestfrie, dele, og å yte det vi kan.

Alt dette, alle goder som vi har tilgang på når vi trenger det, koster selvfølgelig penger, mange penger, som vi krangler så busta fyker om hvem som skal betale hvilke summer. Sannheten er at hvis vi ønsker å beholde velferdssamfunnet vårt på det nivået vi kjenner det i dag, må alle bidra, ikke med like mye, men etter evne. Det er et uslåelig system som må kjempes for igjen og igjen.

«Sytenorge» har ingen historisk plass i vår bevissthet, det er ikke typisk norsk å syte, selv om det kan se sånn ut på kommentarfelter i aviser og sosiale medier som Facebook ol. Dette er noe nymotens greier.

Hver enkelt av oss møter sykdom og plager, vansker, sorg og ulykker i et velferdssamfunn også, det er tungt og vanskelig for dem det gjelder. Uten godene fra velferdssamfunnet hadde det sannsynligvis vært verre?

Så la oss feire jul i visshet om at vi har en arv vi må ta vare på sammen, en arv fra kjempene som har bygget landet. En arv vi løfter opp sammen og bærer videre; et godt samfunn å bo og virke i, som vi sammen bidrar til; vi er jo tross alt kjemper!

God jul fra en sliten, men kjempende mormor!

Barn skal bli født og vokse inn i en ufødt tid.
La dem da modig møte den gode strid!
Landet ble ditt, og kornet duver i sol og vind.
Nå skal de unge slekter høste det inn.

Kåre Holt.

Et familiebilde

Det var ikke vanlig å ha julekrybber i Norge. Det var en katolsk tradisjon og ble ikke akseptert i Norge før godt ut på 1900-tallet. Men holdningene til julekrybber har endret seg gradvis. Nå har de kommet innenfor dørene i de tusen hjem. I Oslo har jeg sett en utstilling av flere hundre julekrybber fra hele verden. Jesusbarnet, Josef, Maria, gjeterne og de vise menn fantes i alle variasjoner. Noen i naturlig størrelse. Andre ørsmå. Det var oliventrefigurer fra Israel, origamibrettede papirfigurer fra Japan, tovet ull fra Kirgisistan, mørkhudede Josef fra Namibia, krybbe i gull fra Saudi-Arabia, gjeterne i latinamerikansk fargede kapper.

Vi vet at Jesusbarnets historie ikke var like idyllisk. Det var mye de kunne bekymre seg over. Hygienen i føderommet. De var alene i fremmede omgivelser – langt fra en familie som kunne tre støtte til i en vanskelig situasjon. Maria var ung og førstegangsfødende. De hadde lite å hjelpe seg med – og hadde sikkert den samme snikende frykten som alle vordende foreldre har. For Josef var det nok også plagsomme tanker om hvem som kunne være far til barnet. Og før de tre vise menn kom med sine kostelige gaver, var det alt annet enn røkelse det luktet mellom krøtter og sauer og fôr. Rundt barnet står en forvirret pappa og far som betrakter

alt på avstand. Det var nok mye glede – men sannelig var det også menneskelig og jordisk nok.

Jesus hadde en mor og en far. Guds sønn har virkelig kommet inn i menneskets tid og rom. Jesus opplever også det virkelige og realistiske i livet her på jorda. Også Jesu familie opplever gleder og må gjennom savn og uro. Han som ligger i krybben skal bli avvist av sine egne, og Maria skal oppleve å gråte ved sin sønns grav.

Julekrybbene har sin bakgrunn i en frodig teatertradisjon i middelalderen. Hele juleevangeliet ble gjort levende for nysgjerrige tilskuere. Prester, munk og korgutter kledte seg ut og viste julens budskap. En julenatt tidlig på 1200-tallet tok Frans av Assisi med seg en okse, et esel og en krybbe til en grotte like utenfor den lille italienske byen Greccio. Mens alle byens kirkeklokker ringte, gikk befolkningen ut til grotten med lys og fakler. Byens innbyggere fikk oppleve noe av det som skjedde den første julenatten. Det var folket selv som ble en del av utstillingen. Selv Jesusbarnet ble hentet blant folket. Stort bedre kunne det ikke vises hva som skjedde den julenatten da Jesus ble født.

En julekrybbe er et familiebilde. Det

Julekrybbe fra Assisi.

viser oss en mor, en far og et nyfødt barn, nært og fredfylt sammen. Alle som en gang har fått holde et nyfødt barn i sine armer, og blitt tatt bilde av, gjenkjenner og forsterker opplevelsen av

julekrybbens motiv. Barn har kanskje selv stått ved siden av en liten, nyfødt søster eller bror. Da vet de noe om stoltheten, gleden og undringen i et godt barndomsminne.

Bilder som vi har tatt og ser på, hjelper oss til å huske bedre og mer av det vi opplevde i forbindelse med at bildet ble tatt. Bilder formidler minner og hjelper oss til å huske på det som skjedde. En julekrybbe er et familiebilde som forteller om det som skjedde. I de dager, den julenatten da Jesus kom til verden. Jeg er glad for at julekrybben finnes i de tusen hjem i dag, for å minne oss om «en stor glede, en glede for hele folket: I dag er det født dere en frelser» (Luk. 2).

Jan Olav Aarflot

Velkommen til Helligtrekongers gudstjeneste 8. januar i Hvaler kirke

Allerede på 300-tallet var 6. januar en høytidsdag i kirken. Etter hvert ble den en fest for de tre hellige konger som fulgte stjernen til Betlehem.

Fra 1770 er den ikke lenger høytidsdag i Norge, men mange feirer fortsatt dagen. Den er også kalt trettendedag jul og ble den dagen da juletreet skulle høstes og julepynten pakkes bort til neste jul.

I år feirer vi denne dagen i familiegudstjenesten søndag 8. januar. Da skal vi følge stjernen og ta ned juletrepynten. Kanskje vi også kan spise noe av pynten?

Vi håper mange barn og voksne finner veien til Hvaler kirke og helligtrekongers fest!

gh

Ordføreren har ordet:

Eldrebølgen

Å bli gammel, hva er det? Er det at man er skrøpelig og har behov for hjelp? Ikke nødvendigvis. Det betyr at man er født for lenge siden, og har en livserfaring som det ikke er mulig å få uten at du har levd lenge. Det skrives mye om den såkalte «eldrebølgen», og om hvor krevende dette vil bli. Det vil utvilsomt bety noen utfordringer, men når vi ser på de menneskene i Hvalersamfunnet som har levd lenge i dag, ser vi aktive mennesker som bidrar til trygghet og glede. Vi ser mennesker som er aktive i en rekke foreninger, de bidrar i frivillig arbeid langt opp i 90 årene. Det vil utvilsomt bli flere mennesker som har levd lenge i Hvaler, men går det ikke an å se på dem som en ressurs, for det er faktisk det de er. Mennesker som har levd lenge er en ressurs fordi de lever, de er forbrukere som er avhengig av å handle mat og forskjellige forbruksvarer til sitt daglige behov. Dette skaper arbeidsplasser for handelsnæringen som betaler skatt til stat og kommune. Varene de handler er belagt med forskjellige avgifter, som for eksempel moms, som går tilbake til staten.

Vi ser også at mennesker som her levd lenge holder seg stadig friskere og kan derfor delta aktivt i mange forskjellige oppgaver, til hjelp og trivsel for de som kanskje sliter med helseproblemer på grunn av at de har levd enda lenger. Det som kanskje kjennetegner de som har levd lenge, er at de har opplevd tider som slett ikke kan sammenlignes med det samfunnet vi befinner oss i nå. Det har vært tider

hvor familier har levd på sultegrensen, hvor den som hadde ansvar for å skaffe mat til familien gjorde det med livet som innsats.

Jeg møter mange herlige mennesker som har levd lenge som synes de har det så godt, nettopp fordi de har opplevd andre tider. Kanskje vi har noe å lære av disse menneskene. Vi klager over det meste enda vi lever i velferdssamfunn som millioner av mennesker misunner oss. Er det noen grunn til å være stolt av all den klagingen? Det må du nok avgjøre selv.

La oss heller takke, takke de som har levd lenge fordi det er de som har skapt det velferdssamfunnet vi i dag nyter godt av. De har skapt velferd gjennom slit og nøysomhet. De har vært med på å bygge dette gode landet, som vi med god grunn er så stolte av. Vi ønsker å rette en stor takk til dere som har levd lenge fordi vi har det så godt.

Det vil også være riktig å takke hverandre, alle og enhver for at vi bidrar til å skape det gode samfunnet vi lever i. La oss tenke på hverandre i travle juletider, men send samtidig en ekstra tanke til de som har levd lenge. Vi har så mye å takke for.

En riktig God Jul til dere alle

Eivind Borge
Ordfører.

Advent og jul i Hvalerkirkene

Konserter:

4. desember kl.17.00, Hvaler kirke: Adventkonsert. Hvaler Trivselskor. Gjesteartist: Susanne Klerud. Ken Phillips og Toril Nordby – piano, Kenneth Angeland – trompet. Arr: Hvaler Sanitetsforening. Gratis inngang.

10. desember kl.14.00, Spjørøy kirke: Hvaler musikkforening inviterer til førjulsconcert. Kom i julestemning med musikk basert på juletoner. Gratis inngang.

17. desember kl. 19.00, julekonsert i Hvaler kirke, Julekonsert med Myrull som er en duo fra Flekkefjord.

18. desember kl.16.00 og 18.30, Spjørøy kirke: Julekonsert. Hvaler Trivselskor med dirigent Brita Holmen. Piano: Øystein Lindberg.

22. desember kl.19.00, Hvaler kirke: Julekonsert – Anne May Sandvik Olsen m.fl.

Gudstjenester:

27. november kl.11.00, Spjørøy kirke: Familiegudstjeneste med LysVåken deltakerne. Hummel.

27. november kl.16.00, Hvaler kirke: Lysmesse. Hvaler Musikkforening spiller. Hvaler Sanitetsforening. Fakkeltog til Torget for tenning av julegrana. Hummel.

4. desember kl.11.00, Hvaler kirke: Gudstjeneste med dåp og nattverd. Hummel.

11. desember kl.18.00, Spjørøy kirke: Familiegudstjeneste med Luciaprosesjon. Kirkekaffe med lussekatter. Hauglum.

18. desember kl.11.00, Hvaler kirke: Vi synger jul – en gudstjeneste med julens sanger og musikk. Hummel.

JULAFTEN

Kl. 12.00: Julegudstjeneste på Dypedalåsen eldresenter. Hummel.

Kl. 14.30: Julegudstjeneste i Hvaler kirke, barnekorgruppe. Hummel
Julegudstjeneste i Spjørøy kirke med lokale solister. Vassal.

Kl. 16.00: Julegudstjeneste i begge kirker med lokale solister. Hummel og Vassal.

1. JULEDAG:

Kl. 12.00, Hvaler kirke: Høytidsgudstjeneste. Hummel.

Julekort

Julekort med norsk vintermotiv fra museets album, poststemplet 1914.

På Kystmuseet Hvaler har vi et gammelt og flott album fullt av kort og bilder, deriblant en rekke julekort poststemplet i perioden 1909-1926. Motivene peker tilbake på norske juletradisjoner. Ved å se nærmere på julekortenes kulturhistorie kommer norsk mentalitet og norske holdninger til syne. Motivbruken i den

norske julekorttradisjonen gjenspeiler på mange måter forestillingen om det norske og norsk selvbevissthet. Julekortene fra Kystmuseet Hvaler representerer flere ulike motivtyper: norske vintermotiv, nissen, religiøse motiver, julekvelde-skikkene, grisen og julepynten.

Det første kjente julekortet ble sendt av briten Sir Henry Cole i 1843. Det eldste norske julekortet ble trolig trykket i Bergen i 1870. Skikken med å sende julekort fikk fotfeste i det norske bymiljøet rundt 1880, og spredde seg til bygdene først etter århundreskiftet. De første kortene fra 1880-90-tallet ble kalt overrekningskort og ble overrakt personlig fra sender til mottaker. Det var først i 1883 det ble tillatt for private å trykke og utgi postkort. Perioden 1920-1930 omtales som julekortenes storhetstid i Norge. Det var flere årsaker til at man i bymiljøer relativt raskt tok til seg dette nye fenomenet. For det første gjorde nye kopieringsteknikker det billig med masseproduksjon. Økende mobilitet i befolkningen gjorde det vanskelig å overbringe julehilsener personlig samtidig som effektiviseringen av postvesenet gjorde det enklere og billigere å sende kortene. Det kan samtidig ses som et tegn på økende velstand ved at man begynte å få litt penger å avse til annet enn det aller mest nødvendige.

De eldste julekortene ble trykt i Tyskland, og motivene hadde ofte et internasjonalt preg. De hadde ikke typiske julemotiver, og kunne være ganske glørete. Ganske tidlig dukket juleskikker opp som motiv, og de hadde gjerne et sentimentalt preg. Glade barn som går rundt juletreet var et hyppig brukt motiv. I

Danmark ble det utover 1800-tallet laget en del kort som var inspirert av kort fra Tyskland og England. Før den norske julekortproduksjonen kom i gang på 1880-tallet, ble disse kortene importert til Norge.

Norske vintermotiv

Vinteren danner rammen for den norske julefeiringen. De eldste norske julekortene har ofte ingen direkte tilknytning til julen, men viser norske vintermotiv, gjerne i nasjonalromantiske scener. Norsk vinter har siden blitt det mest utbredte motivet på norske julekort. På et av de første norske julekortene finner vi en gjengivelse av Adolph Tidemands maleri «Norsk juleskikk» fra 1846, og dette har siden figurert i utallige reproduksjoner.

De typiske østlandske storgårdene er et gjennomgående motiv. Det samme er kjøttmeiser og dompaper, en motivtype som var spesielt populær i mellomkrigstiden. I tillegg er juleneket et av de mest brukte motivene på julekort med norsk vinterstemning.

I museets album finnes det 20 kort med norske vintermotiv.

De eldste kortene med norske vintermotiv viser friluftaktiviteter som forbindes med jul og vinter. Svært mange kort viser skiløpere eller andre som utøver vinteridrett som aking og kanefart. Dette understreker vintersportens betydning i den norske selvforståelsen. I albumet finnes det ni slike kort. Dette er poststemplet i 1917.

De norske vintermotivene skildrer også landskapsbilder og naturstemninger. I nasjonalromantisk ånd var bildemotivene fra slutten av 1800-tallet utpreget nasjonale. Motivene romantiserte fjøslukt, gårdstun med stabbur og gamle tømmerbygninger med istapper. Det norske vinterlandskapet trer frem i all sin prakt, mens dompapene viser sine røde bryst gjennom tuntreets rimfrosne grener. Slike bonderomantiske motiver er et dominerende trekk i norsk julekortproduksjon. Julekort fra museets album, poststemplet 1916.

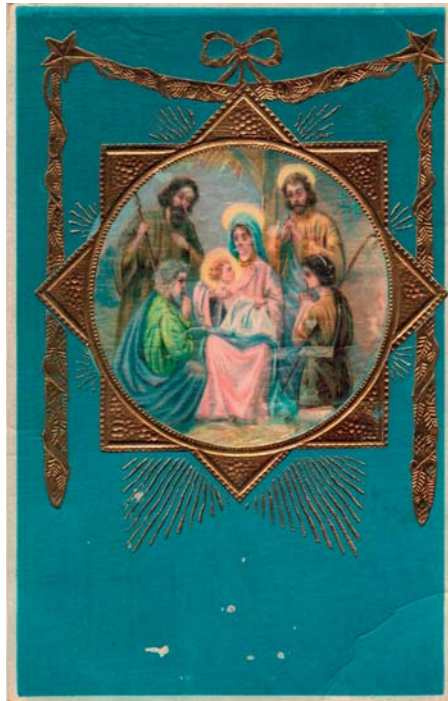

Nissen

Nissen har til alle tider vært et yndet motiv på norske julekort. Det første norsk-produserte nissekortet så dagens lys i 1883 og var tegnet av Wilhelm Larsen. Motivet var en nisse som kaster snøball mot et gjerde der mønsteret etter snøballen danner teksten «Glædelig jul». Nissen på de norske julekortene stammer opprinnelig fra fjøsnissen eller tunkallen.

Det er en liten skøyer som liker å gjøre pek med menneskene rundt ham, noe som også gjenspeiler seg i motivbruken.

Nils Bergslien blir regnet som den fremste nissekorttegneren. Han spesialiserte seg på humoristiske bilder med fyldige smånisser med stor lue og langt hvitt hår, plassert i norske bondelandskap. Den norske nissen har etter hvert endret seg og blitt mer og mer ufarliggjort. Han har til og med arvet trekk fra gavenissen St. Nikolaus. På engelske, tyske og amerikanske julekort er gavenissen et ofte benyttet motiv. Fjøsnissen ble regnet som noe ekte norsk, og motivet fikk derfor en viktig symbolsk funksjon under okkupasjonsårene 1940 – 1945. Nisser og røde toppluer ble benyttet i den anti-tyske propagandaen. I 1942 nedla de tyske myndighetene forbud mot å tegne og bruke røde toppluer.

Selve julescenen med Jesubarnet og foreldrene i stallen ble mer vanlig først etter andre verdenskrig. Dette julekortet fra Kystmuseets album er poststemplet allerede i 1911, og er altså en tidlig versjon av et motiv som ble langt mer utbredt senere. På tross av at de religiøse motivene ikke var vanlig i Norge finnes det hele 15 kort med slike motiver i museets album.

Religiøse motiver

Religiøse motiver har ikke vært vanlig i Norge hvor det typiske julekortet har en mer verdslig karakter. Religiøse motiver dukker relativt sent opp og har vært forholdsvis lite utbredt selv om det religiøse grunnlaget for julefeiringen var fremtredende i folks bevissthet. Religiøs aktivitet derimot, for eksempel folk på vei til

kirken, var mer vanlig. I mange andre land har religiøse motiver vært det mest fremtredende trekket på julekort.

Julekveldsskikkene

Julekveldsskikkene er motiver som har kommet til oss fra utlandet og forekommer ikke ofte på de eldste julekortene. Da den moderne julefeiringen med familien og juletreet i sentrum grep om seg, viste kortene en stadig større romantisering av tradisjonene og familiens julehygge. Her finnes motiver av juletreet som hentes, pyntes og beundres.

Den mer barne- og familievennlige julefeiringen gjorde barn til yndede motiver, og de ses ofte sammen med juletrær, presanger, leker og engler. I museets album finnes det 16 slike kort.

Grisen

Grisen i alle varianter har vært et utbredt motiv i den norske julekorttradisjonen. Grisen er ekte norsk og er et symbol på juleforberedelsene og julematen. Juleforberedelsene startet som regel med slaktning av grisen. Julens mat og drikke er for øvrig et motiv som har vært mye brukt i Norge. I mellomkrigstiden ble motiver med pepperkaker og baking populært. Det symboliserte julens godsaker.

Grisen har stor symbolverdi utover det mat-nyttige. I tidligere tiders mer nøysomme samfunn ble den et symbol på fest og glede. Noen ser den også som et lykkesymbol på linje med hestekoer og firkloveren. Det er to kort med grisemotiv i museets album, deriblant dette som er poststemplet i 1921.

I museets album finnes det åtte kort med julepynt som motiv. Dette er poststempleet i 1916.

Julepynten

En periode ble motivbruken mye enklere og kunne ofte vise bare julepynten. Det kunne for eksempel være noen kirkeklokker, et par julelys, misteltein eller snøkrystaller.

I den norske julekorttradisjonen er en liten gruppe de såkalte politiske kortene som ofte hadde et patriotisk preg. Rundt 1900 var bilder av Fridtjof Nansen på ski eller Henrik Ibsen foran Stortinget populære. I 1905 ble den norske løve plassert på "sildesalatens" tidligere plass. Kort med bilder av kongefamilien var populære i årene etter 1905. Under andre verdenskrig ga man hverandre kort med teksten "God norsk jul". Vi har ingen eksemplarer av disse kortene i vår samling.

Slutten av 1800-tallet representerer nasjonsbyggingens tid. Det var det ekte og det norske som stod i fokus og som ble løftet frem som nasjonale symboler.

Bonderomantiske temaer ble en del av den nasjonale diskurs. Dette reflekteres også i julekortmotivene. I følge en meningsmåling gjennomført av TNS Gallup i 2007

er nisser, vinterlandskap og nostalgiske julemotiver fortsatt de tre mest populære motivvalgene for nordmenn. Fortsatt er vi mest opptatt av de motivene som gestalter forestillingen om det ekte norske. Med ønske om en riktig god jul fra Kystmuseet Hvaler.

Kathrine Lorentzen Sandstrøm, konservator, Kystmuseet Hvaler.

Fortellerkveld på Kystmuseet Hvaler: «Da trollene holdt julelag»

Denne kvelden er viet til julefortellinger basert på lokale sagn. Jula var en tid da man var ekstra utsatt for de underjordiske, og grensen mellom menneskenes og trollfolkets verden var tynnere. At fjøsnissene kunne være lunefulle er godt kjent, men det var ikke bare uskyldige sprell som preget nissene på Hvaler i gamle dager. Det berettes både om voldelige nisseslagsmål og trollpakk som skremte vettet av gårdsfolket i juletida.

Både humor og uhygge får plass når forteller Britt Øvre og folklorist Irene Almkvist Ellefsen viser publikum noen skjulte skatter fra Østfolds varierte muntlige kulturarv og fortellertradisjon. De tillater seg å la sine egne personlige stemmer og tolkninger farge fortellingene, slik muntlig fortellingskunst alltid har båret preg av hvem som fortalte og tiden de levde i.

Velkommen til en julepyntet stue på Kystmuseet Hvaler
onsdag 7. desember kl. 19.00

Billetter voksne kr. 60,- / ungdom kr. 20,-

(NB! Arrangementet er beregnet for voksne og ungdom over 12 år.)

Menighetsrådet melder:

Det er god aktivitet i Hvaler menighet. Utenom gudstjenester og arbeidet med konfirmanter er det følgende aktiviteter i menighetens regi:

* **Babysang** på Kirkens hus hver torsdag kl 12. Det har vært økende oppslutning siden start i september, med opptil 10 babyer til stede.

* **Tirsdagsmiddager** på Kirkens hus den første tirsdagen i måneden fra kl 16:30. Etter maten er det sangøvelse for barn. Arrangementet avsluttes kl 18:30. Middagen er rimelig: Kr 30 pr person eller max kr 100 pr familie. Alle er velkomne – og særlig ønsker vi å invitere småbarnsfamilier som har travle hverdager.

* **SANGglede** gikk av stabelen for første gang lørdag den 15. og søndag den 16. oktober i Spjærøy kirke, med godt oppmøte av sangglade barn i alderen 9–13 år. Det kommer flere SANGglede-arrangementer utover vinteren og våren.

* **Søndagsskole** for de minste: Samtidig med gudstjenesten i både Hvaler og Spjærøy kirker. Se mer om søndagsskolen lenger bak i bladet.

Vi hadde første møte med orgelkonsulenten vår den 13. oktober, da han kom en tur for å se på det gamle orgelet i Hvaler kirke. Bare noen uker før dette hadde vi endelig fått positivt svar fra Riksantikvaren på vår søknad om å demontere og fjerne dagens orgel som ble installert for 60 år siden.

Det er gledelig at det er startet speidervirksomhet på Kirkøy, og speiderne benytter nå Drengestua ved Prestegården til sine møter og aktiviteter. Det er et flott tilbud til barn og unge, og vi gleder oss over aktiviteten.

En del av den tidligere utstillingen i Drengestua er fra oktober 2016 å finne bak alteret i Hvaler kirke. Utstillingen ble i sin tid flyttet fra loftet i Hvaler kirke til Drengestua pga. manglende rømningsvei ved eventuell brann, men nå er en del av de gamle gjenstandene tilbake i den kirken der de ble funnet. Ta en tur bak alteret og se selv neste gang du er i kirken! Det er ivrige medlemmer i menighetsrådet som har stått for den nye utstillingen, og det arbeides videre med bildematerialet slik at også dette kan bli tilgjengelig etter hvert.

Vi trenger noen flere personer som kan stå på en liste over aktuelle kakebakere til kirkekaffen etter gudstjenesten. Kan du tenke deg å bake en kake eller gjærbakst og ha med i kirken en gang i halvåret? Ta kontakt med Kirkens Hus, så setter vi deg på listen sammen med de andre. Hvis mange bidrar, så blir det ikke så mye arbeid på hver!

Nidaros og Isegran... orgel og piano!

Fredrik André Olsen og Oda Mossik Bernhardsen holder konsert i Hvaler kirke.

Fredrik Andre Olsen fra Hvaler har spilt begge steder, – han har brukt tiden godt siden han for vel 4 år siden fikk prøve seg på et piano på kulturskolen på Asmaløy. Da ble det musikk som ble hans foretrukne fritidsaktivitet, og han fikk Ken Phillips – Hvaler menighetsorganist som lærer.

Ken så raskt et talent, og Fredrik har fått utfordringer – som medvirkende musiker under gudstjenestene i Hvalerkirkene – både på flygel i koret, og på orgelkrakken bak og over oss – alene og i samspill med Ken – av og til også sammen med Maria Schorpen.

I våres ble Fredrik en av de 6 fra Østfold som fikk reise til finalen i Ungdommens Kulturmonstring (UKM) i Trondheim – nesten 23 000 ungdommer har deltatt i konkurransen om å komme til finalen – og Fredrik fikk altså spille på orgelet i Nidarosdomen. ”Kjempeopplevelse, men det er fint å spille i små kirker også”, sier Fredrik. Godt er det for vår menighet, for vi gleder oss ofte over hans

musikalske bidrag i kirkene.

Arbeidet med å anskaffe nytt orgel til Hvaler Kirke er satt i

gang, og Ken Phillips ønsket seg Fredrik med i orgelkomiteen – og slik ble det.

I sommer vant Fredrik konkurransen om å få spille med Robert Wells på ”Musikal Fireworks” på Isegran. Han spilte ett nummer sammen med Wells og ett alene – ”Honky Tonk Train Blues”.

I høst begynte Fredrik på musikklinjen på Greåker VGS – et begivenhetsrikt halvår er tilbakelagt – nå er det jobbing for videre oppgaver. Den 8. januar kl. 1900 vil han og Oda Mossik Bernhardsen (sang) og Johan Solbakken (gitar) under Ken Phillips kyndige veiledning gi oss konsert i Hvaler kirke med program som ”passer i kirken”, lover han. De spiller for ”hatten i døra” – det koster ikke å komme inn – men å gå ut.

dag@plau.no

Nykommer i blomsterbutikken

Julerose (Helleborus niger)

Mange er blitt glade i denne nykommeren i blomsterbutikken. Den tåler fint å stå utendørs i noen kuldegrader, og så kvikner den til i mildværsperioder og gleder oss med vakre blomster fra desember til langt utpå våren. Lar du den stå inne, må den helst ha det lyst og kjølig – og den skal ikke ha for mye vann. I butikkene finner du mange forskjellige typer i ulike prisklasser. Kjøper du planter med mange og sterke knopper, kan du ha glede av julerosen lenge. Du kan plante ut juleroser i hagen etter blomstring inne, og plantene vil kunne trives og komme igjen år etter år.

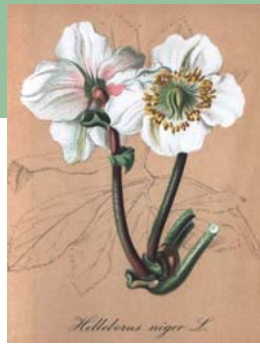
Navnet julerose er forresten misvisende: Den er slett ingen rose, men en slektning av hvitveisen. Dessuten er den temmelig giftig. Opprinnelig vokser den i Sør- og Mellom-Europas kalkrike skoger. Den ville arten har dypt mørke(røde) blomster (*derav artsnavnet niger, som betyr svart*), men de typene som vanligvis tilbys i handelen i Norge har

lyse, ofte helt hvite blomster.

Det finnes et fransk julespill fra middelalderen som forteller hvordan julerosen ble til: Den vesle jenta **Madelon** slår følge med de **Hellige Tre Konger** som er på vei til Betlehem med kostbare gaver til Kongen som er født. Selv har hun ingen gaver å gi, ikke engang en liten blomsterbukett, siden det er vinter. En engel viser seg for henne idet de kommer frem til stallen, og der engelens vinger berører marken, springer julerosen frem.

Madelon plukker en vakker bukett med juleroser, og dermed har også hun en gave til det vesle Jesusbarnet. I en variant av denne historien heter det at det var Madelons tårer på marken som vekket julerosen og forandret blomsterfargen fra svart til hvit.

Einar Morland

Legenden om julerosene

Av Selma Lagerløf

Den svenske forfatteren **Selma Lagerløf** har diktet en vakker legende om julerosen. Handlingen utspiller seg i Göingeskogen i middelalderens Skåne. Der bor det en skrekkelig og fredløs røverfamilie som opplever at den kalde og frosne skogen forvandles til en Edens hage hver julenatt, som en hyllest til Jesu fødsel. Røvermor kommer en gang til å

røpe dette mirakelet til gamle abbed Hans da hun lurert seg inn i abbedens urtehage i Öved kloster. Hun sier at hun har sett en enda vakrere hage enn den vakre urtehagen med liljer og kaprifoler. Abbeden tror henne, og overtaler henne til å vise ham denne blomstringen neste julenatt. Den mektige biskop Absalon får høre om det som skal skje. Han lover at

dersom abbeden kan vise frem en slik blomst som blomstrer selveste julenatten i røverskogen, skal biskopen gi røverne fribrev. Når julekvelden kommer, tar røverne med seg abbeden og en følgesvenn inn i juleskogen. Idet den frosne juleskogen våkner til liv med en himmelsk blomsterprakt, gjør denne følgesvennen noe forferdelig: Han skriker ut at dette må være djevelens verk. Dermed forsvinner hele herligheten, og da abbed Hans fortvilet forsøker å plukke med seg en blomst hjem til biskopen, faller han død om. Medhjelperen tar den døde abbeden med seg tilbake til klosteret, og oppdager der at Hans har noen frosne blomsterknoller i den lukkede hånden. Knollene blir plantet i klosterhagen, og hver

julenatt siden blomstrer de og viser sin vidunderlige prakt. Det var slik julerosen kom inn i klosterhagen. Biskopen fikk dermed syn for seg, og han holdt sitt ord om fribrev for røverne.

Forkortet utgave ved *Einar Morland*

Skjemt og alvor

Tore E. Thorkildsen, tidligere sogneprest på Hvaler, lanserer i disse dager sin nye bok, *Skjemt og alvor*. Boken er hans ellefte. Forfatterskapet begynte med andaktsbok for konfirmanter i 1984, med tittelen 70x7.

Årets bok bærer tittelen *Skjemt og alvor*. Her møter vi hendelser fra forfatterens oppvekst, lokalmiljø og steder hvor han har vært prest.

Boka er rikt illustrert med egne fargefotografier, i likhet med hans tidligere bokutgivelser.

Tore har en lett penn som gir rom for både humor og ettertanke.

Og for menighetsbladets lesere kan vi opplyse om at Tore fylte 70 år 2. november. Vi i menighetbladets redaksjon gratulerer!

Ellen

Høstgudstjeneste i Hvaler kirke

På gudstjenesten søndag 9. oktober markerte menigheten at det er 60 år siden gjenåpningen av Hvaler kirke etter tre år med restaurerings- og oppussingsarbeider.

Sogneprest Grethe Hummel og tidligere sogneprest Tore E. Thorkildsen ledet gudstjenesten. Det var vakre musikkframførelser ved fiolinisten Per Viggo Nilsen fra Fredrikstad, organist Ken Phillips og sang av Tore E. Thorkildsen.

Tore holdt dagens preken.

I tillegg fortalte han interessant om den tidligere kirkeloftsutstillingen av funn fra middelalderkirkens historie.

Et par år etter at Tore E. Thorkildsen og familien kom til Hvaler i 1981, fikk de kontakt med arkeologen og Kråkerøymannen Erling Johansen som var sentral under restaureringen av Hvaler kirke. Det var starten på et vennskap og samarbeid og som var til gjensidig glede og inspirasjon gjennom mange år. Erling Johansen kom ofte på besøk til Hvaler, og da ble det både kaffe og interessante samtaler i prestegården.

Her fødtes ideen om en kirkeloftsutstilling med fotografier og gjenstander fra middelalderkirkens historie. En rekke gjenstander var oppbevart i pappesker på kirkeloftet. Det ble opprettet kontakt med Fredrikstad museum ved museumsbestyrer Tove Thøgersen. Hennes far, Roger Thøgersen, var engasjert menighetsrådsleder på den tiden. Med Erling Johansen, Tove Thøgersen, Tore E. Thorkildsen og Hvaler menighetsråd, ble planene virkelighet.

I Hvaler menighetsblad ble det kunngjort en oppfordring om å levere tilbake gjenstander og bilder som den gang var havnet på private hender. Responen var god. Mange bilder, tegninger og gjenstander kom på bordet. Søknad ble sendt ulike legater og fond om økonomisk støtte. Sommeren 1984 sto utstillingen på kirkeloftet ferdig, en utstilling som viste kirkens historie med spesiell vekt på restaureringen i årene 1953-1956. Riksantikvaren ved Haakon

Christie var ansvarlig for restaureringen med god støtte fra Erling Johansen, Ivar Bruu, Andreas Madsen og Christies kone, Sigrid, som var kunstutdannet, foruten en rekke frivillige fra lokalmiljøet.

Tove Thøgersen sto for utstillingens oppsett, Erling Johansen for det faglige med Tore E. Thorkildsen som koordinator.

I løpet av de årene utstillingen var på kirkeloftet, ble den besøkt av mange. Det var åpen kirke hver dag hele sommeren, og alle som var innom kirken, kunne besøke utstillingen på kirkeloftet.

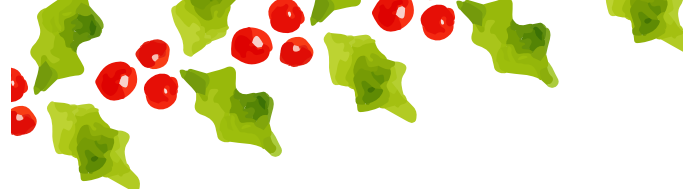
Brannvernmyndighetene fant adkomsten til utstillingen som lite tilfredsstillende. Nye krav var kommet om sikring av rømningsveier bl.a. Utstillingen ble flyttet til Drengestua ved prestegården.

I dag er noe av den opprinnelige utstillingen på plass i montre bak kirkens altertavle, noe som det ble informert om på denne søndagens gudstjeneste. En komite bestående av kirkeverge og daglig leder i Hvaler menighet, Ingrid Dean, og menighetsrådsmedlemmene Terje Tønnessen og Dag Plau, har hatt ansvar for utstillingens flytting og oppsett.

Gerd Ebbesvik Nilsen, bosatt på Kirkøy, har laget melodier til høymessens liturgiske ledd, melodier til bruk lokalt her på Hvaler. De ble offisielt tatt i bruk denne søndagen. Ingrid Dean takket Gerd. En vakker rosebukett hørte med.

En innholdsrik gudstjeneste.

Ellen

JULEMARKED PÅ KYSTMUSEET

Opplev god gammeldags Hvalerjul med julepyntede stuer og markedsboder på tunet.

Arrangører: Hvaler kulturvernforening og Kystmuseet Hvaler.

Lørdag 3. desember kl. 12-15

ØSTFOLD MUSEENE
KYSTMUSEET HVALER

Bill.:
Gratis inngang.
Parkering kr. 20,-
Sted:
Kystmuseet
Hvaler

Vi gjengir i dette julenummeret juleevangeliet fra "Bibelen – Bibelselskapets oversettelse 2011". Denne oversettelsen kom i oktober 2011 og er oppdatert til moderne norsk språkdrakt.

Juleevangeliet

Det skjedde i de dager at det gikk ut befaling fra keiser Augustus om at hele verden skulle innskrives i manntall. Denne første innskrivningen ble holdt mens Kvirinius var landshøvding i Syria. Og alle dro av sted for å la seg innskrive, hver til sin by. Josef dro da fra byen Nasaret i Galilea opp til Judea, til Davids by Betlehem, siden han var av Davids hus og ætt, for å la seg innskrive sammen med Maria, som var lovet bort til ham, og som ventet barn. Og mens de var der, kom tiden da hun skulle føde, og hun fødte sin sønn, den førstefødte. Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, for det var ikke husrom for dem.

Det var noen gjeterere der i nærheten som var ute på marken og holdt nattevakt over flokken sin. Med ett sto en Herrens engel foran dem, og Herrens herlighet lyste om dem. De ble overveldet av redsel. Men engelen sa til dem: «Frykt ikke! Se, jeg forkynner dere en stor glede, en glede for hele folket: I dag er det født dere en frelser i Davids by; han er Messias, Herren. Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe.» Med ett var engelen omgitt av en himmelsk hærs-kare, som lovpriste Gud og sang:

«Ære være Gud i det høyeste,
og fred på jorden
blant mennesker Gud har glede i!»

Da englene hadde forlatt dem og vendt tilbake til himmelen, sa gjeterne til hverandre: «La oss gå inn til Betlehem for å se dette som har hendt, og som Herren har kunngjort for oss.» Og de skyndte seg av sted og fant Maria og Josef og det lille barnet som lå i krybben. Da de fikk se ham, fortalte de alt som var blitt sagt dem om dette barnet. Alle som hørte på, undret seg over det gjeterne fortalte. Men Maria tok vare på alt som ble sagt, og grunnet på det i sitt hjerte. Gjeterne dro tilbake. De lovet og priste Gud for alt de hadde hørt og sett; alt var slik som det var sagt dem.

Hvaler sanitetsforening – en lokalforening i Norske Kvinners Sanitetsforening

2016 er et stort jubileumsår for sanitetskvinnene på Hvaler. Nasjonalt har sanitetskvinnene vært aktive i 120 år, på Hvaler har det vært sanitetsforening i 105 år, fastelavnsris har blitt solgt i 70 år, og maiblomsten kom etter flere års fravær tilbake.

Fredrikke Qvam

25. februar 1886 stiftet Fredrikke Marie Qvam Norske Kvinners Sanitetsforening. På denne tiden var Norge i union med Sverige, men unionen begynte å slå sprekker, og det var stor fare for krig med svenskene. Fredrikke Marie Qvams mål for 120 år siden var: ”Sanitetskvinnene skal skaffe medisiner og klær til bruk både i krig og i ulykker i fredstid”. Men det skulle vise seg at sanitetskvinnenes arbeid skulle favne mer enn bare beredskap i krig og fred.

Etter to år hadde sanitetskvinnene startet den første skolen for å utdanne sykepleiere. I 1898 begynte NKS sitt viktigste arbeid: Kampen mot den dødelige sykdommen tuberkulose. Sykdommen hadde tatt livet av 290.000 nordmenn på 1800-tallet. NKS åpnet mange tuberkulosehjem og drev viktig

opplysningsarbeid om sykdommen.

NKS er i dag Norges største kvinneorganisasjon. Det blir drevet en rekke sykehjem, eldreboliger og institusjoner for folk som trenger hjelp og pleie, og det gis penger til medisinsk forskning for kvinner og på kvinners premisser. Arbeid mot vold mot kvinner og integrering er også to viktige arbeidsområder. Like så arbeid med barn og unge og kampen mot skjønnhetstyranniet. Vi arrangerer drømmedager for barn som trenger litt ekstra oppmerksomhet i hverdagen.

Hvaler sanitetsforening ble stiftet 4. desember 1911. Formålet med foreningen den gangen var å arbeide for bedre folkehelse, ansette en sykepleier i bygda, å bekjempe tuberkulose og å opparbeide syke- og nødmateriell. I 1912 ble den første sykepleieren ansatt, søster Ingeborg. Hun hadde sitt virke i kommunen i mange år. I 1976 ble det startet fotpleie. Og i samme år og frem til 1995 drev foreningen ambulansetjeneste. I 2011 etablerte foreningen et «Kløverrom» på Dypedalåsen sykehjem, og i 2013 ble Fredrikke-rommet tatt i bruk. Begge rommene er et ledd i den palliative behandlingen på sykehjemmet, to rom hvor både den syke og de pårørende blir tatt vare på på best mulig måte i en vanskelig tid.

Gjennom årene har formålene endret seg, men i 105 år har sanitetskvinnene på Hvaler drevet foreningen til det beste for kommunen og dens innbyggere.

I dag er sanitetsforeningen synlig og aktiv i lokalmiljøet, gjennom blant annet basar,

skolefrokoster, motevisning og adventskonsert. Foreningen drifter en lekeplass på Skjærhalden og den populære «trivselstralla» på Dypedalåsen sykehjem. I adventstiden arrangerer vi fakkeltog og julegrantenning, og i februar pyntes og selges det fastelavnsris, og barneskoleelever pynter trær både på de vestre og østre øyer. Vi arrangerer førstehjelpskurs for ulike grupper i kommunen og har en egen omsorgsberedskapsgruppe som bistår kommunen ved behov. Foreningen gir gaver og støtte til ulike formål, som f.eks. hjertestarter og redningsflåte til Hvaler brannvesen. Før jul hvert år gir vi en ekstra gave, i form av julekurver fylt med mat, drikke, gaver og annet til utvalgte grupper i lokalsamfunnet. I samarbeid med de andre lokalforeningene i Østfold eier og driver vi Hjørgunn Gård og Behandlingssenter. Gården drives med det formål å hjelpe mennesker med funksjonshemninger og andre svakerestilte grupper, og det tilbys blant annet terapiridning, hesteassisterte aktiviteter, skolegård, gårdsbesøk og utleie av kafé og ridehall. Aktivitetene gjennom året er mange og varierte, og engasjementet er stort.

I jubileumsåret har vi vært og vil være ekstra synlige. I februar feiret vi oss selv med åpent hus på Dypedalåsen. Ordfører, representanter fra kommunen, gjester og medlemmer gratulerte og feiret med hjemmebakte kaker og nystekte vaffer. Det var en hyggelig dag for alle! I juni inviterte vi beboere og pårørende på Dypedalåsen til sommerfest, og arrangementet var svært vellykket! I september arrangerte vi en konferanse for 10. klasse på Hvaler ungdomsskole, vi fikk oppslag i begge lokalaviser og TV-innslag på NRK Østfold. Første søndag i advent er det fakkeltog og julegrantenning. Vi feirer våre 105 år som lokalforening med jubileumsmiddag for

medlemmene, og søndag 4. desember inviterer vi alle innbyggere i Hvaler kommune til adventskonsert i samarbeid med Trivsel-skoret. Vi har et godt samarbeid med både kommunen, private aktører og de næringsdrivende i kommunen, noe vi setter stor pris på. Vi ønsker å takke alle, både næringsliv og lokalbefolkning, for at dere stiller opp for oss og støtter oss i arbeidet vi gjør. En spesiell takk for alle gaver og donasjoner som er gitt til «trivselstralla».

Hvaler sanitetsforening har møter i Kirkens hus på Skjærhalden den 3. onsdagen i måneden. Møtetidspunktet er kl. 1830. På møtene har vi, i tillegg til foreningssaker, interessante foredrag om aktuelle temaer, loddsalg og servering av kaffe og kake. Foreningen er partipolitisk uavhengig og livssynsnytral, og alle interesserte er velkomne! På Hvaler er vi 116 stolte sanitetskvinner, i ulik alder, med ulik bakgrunn og ulike interesser. Til felles har vi ønsket om å drive frivillig innsats innenfor helse- og sosialområdet med spesielt fokus på kvinner. Vi har plass til flere kvinner i vår forening, så send gjerne en e-post til hvalersanitet@hotmail.com hvis du er nysgjerrig og vil lære mer.

Sanitetskvinnenes motto er:

«I de små ting frihet. I de store ting enighet. I alle ting kjærlighet.»

Med ønske om en riktig god førjulstid og julefeiring fra oss til dere.

Hvaler Sanitetsforening

Barnesidene

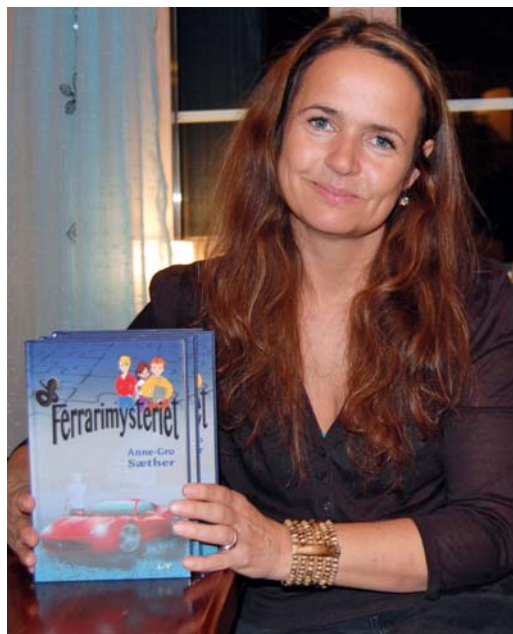
Finn en krok, les en bok!

Har du hørt om boka Ferrarimysteriet? Kanskje du allerede har lest den? Det er en bok for jenter og gutter i alderen 9-13 år, en spenningsbok, som ble gitt ut tidligere i høst. Forfatteren heter Anne-Gro Sæther. Ferrarimysteriet er hennes debutbok. Anne-Gro bor på Hvaler, og da er det hyggelig å presentere forfatteren nærmere og høre henne fortelle om skrivingen.

-Jeg vokste opp i Fredrikstad, forteller Anne-Gro, og fortsetter:

- I 2003 flyttet jeg til Hvaler sammen med mannen min og barna våre som nå er 11 og 15 år gamle. Jeg trives godt i øysamfunnet, og her bor det mange hyggelige mennesker, som det er lett å bli kjent med. Til daglig jobber jeg i transportbransjen, men har i tillegg skrevet for Fredriksstad Blad. Det har vært lærerikt. Jeg har likt å skrive helt siden jeg var barn. I voksen alder er skrivelysten fortsatt stor, og det er ofte ikke mye som skal til for å sette fantasien i sving.

Det er sju år siden jeg fikk de første ideene til Ferrarimysteriet. Den største utfordringen har vært å finne tid i en stressende hverdag, så det har vært mye av og på. Men jeg har hele tiden hatt troa

på at jeg en dag skulle komme i mål og var veldig lykkelig i juni i fjor da jeg fikk antatt manuset mitt.

Det har vært morsomt å skrive boka. Ideene kommer ofte når jeg gjør noe helt annet enn å skrive, for eksempel på sykkel eller i bilen på vei til eller fra jobb. Det har blitt mange gule lapper med notater underveis som jeg tar fram når jeg får tid til å sette meg ved pc'en.

Jeg liker spesielt godt å skrive spenning for barn hvor det er rom for fantasi og handling. Jeg vet at dere barn liker å lese spenningsbøker. Selv liker jeg også best å lese bøker med mye handling og spenning.

Jeg er egentlig ikke spesielt bilinteressert må jeg innrømme. Men som de fleste

andre, blir jeg helt bergtatt når en superbil som en Ferrari kommer kjørende. Det er den drømmebilen mange er villige til å gå langt for å eie. Derfor syntes jeg at Ferrari var et kult utgangspunkt for et skikkelig mysterium.

-Ferrarimysteriet er en bok der det skjer mye. Garantert! Syv skinnende nye Ferrarier blir stjålet på høylys dag i byen

Fredriksborg. Politiet forstår ingenting, men de tre vennene og hovedpersonene Kim, Ludvig og Luna har sett og hørt noe som kan ha med saken å gjøre.....

Gratulerer med bokutgivelsen Anne – Gro! Kanskje det kommer en oppfølger etter hvert?

Ellen

Gode risboller

Det er alltid hyggelig å overraske noen med gode kaker, og ekstra hyggelig i advents og juletiden! Å lage risboller er ganske enkelt, og det passer jo fint i travle førjulsdager. Men husk at du trenger en voksen ved din side!

- 250 g delfiafett
- 2 plater kokesjokolade
- 4 ss kaffe
- 2 egg
- 2-3 ss sukker
- ca 1 liter puffet ris

1. Smelt delfiafett i en kjele.
2. Ta kjelen av plata og ha kokesjokoladen i biter. Rør til sjokoladen er smeltet.
3. Tilsett kaffe i sjokolade- og delfiafettblandingen.
4. Avkjøl blandingen litt.
5. Pisk egg og sukker til eggedosis.
6. Ha den avkjølte sjokoladeblandingen i eggedosisen mens du fortsatt pisker.
7. Bruk en slikkepott og rør forsiktig inn den puffede risen.
8. Bruk to spiseskjeer og sett risbollene i muffinsformer.
9. Avkjøl og oppbevar de ferdige risbollene i kjøleskap.

Vil du prøve deg som baker? Risbollene er ekstra gode! Lykke til!

Ellen

Babysang – et viktig tilbud!

Alle vi som er glade i sang og musikk skjønner intuitivt at dette er sant – og at en sangstund sammen med andre nybakte mammaer – så langt har det vært mammaer her hos oss – er til stor nytte og glede for ferske foreldre. De treffer andre som også lurer....

avsluttes med en velsignelse på veien videre.

Så drar alle hjem igjen – til neste torsdag. Kanskje noen også synger og danser litt hjemme med musikk fra CD'n de får med seg?

Hva er så babysang egentlig?

Babysang er for barn i alderen 0-12 mnd., og er:

- en variert opplevelse der barn og voksne kan oppleve mye glede og samspill gjennom bruk av sanger, rim, regler og enkle former for ringdans.
- en blanding av sang og musikk som kanskje er kjent fra før, og noe som kanskje er nytt. Noen av sangene formidler et gudsbilde preget av trygghet og glede og barnets egenverdi.

Hvorfor babysang?

Alle babyer har nytte og glede av musikalske opplevelser som tar i bruk flere sanser. Både kroppsbevissthet, språk og følelser stimuleres gjennom babysang. Både babyen og foreldrene har nytte og glede av sosialt fellesskap. Babysang er også en mulighet til å bli kjent med andre som har barn i samme alder.

Barne og ungdomsutvalget er strålende fornøyd med mottagelsen som babysang har fått. Det blir julefri i desember, siste gang er torsdag 24/11, men torsdag 19/1-17 er Grethe Johannessen, Ragnhild Kjellsen og Ragnhild Nordengen i gang igjen. Når de har tid, er både Grethe prest og Marius med på opplegget – og januar er jo rett rundt hjørnet!

dag@plau.no

Sangglade barn!

I høst arrangerte Hvaler menighet SangGlede der 9 barn i alderen 9-12 år deltok.

SangGlede - dans:
Generalprøve av sangen Let the Love Flow.

Under SangGlede var det musikk, sang og dans som var i fokus. Arrangementet som ble ledet av Jeanette Helberg Borge og Marius Sørli Eriksen, besto av 3 dager med variert og målrettet opplegg for de musikkglade barna.

Den første dagen gikk først og fremst ut på innlæring av 3 sanger. Det var både norske og engelske sanger, og alle hadde med bevegelser og dans. Her ble det også tid for både leker og pizza.

Neste dag var det både øvelse og ikke minst fremførelse på familiegudstjeneste i Spjærøy kirke. Her var det morsomt for barna at de sang med hver sin egen mikrofon. Her ble det liv og fullt trøkk!

Den siste dagen i SangGlede var studioinnspilling av en ny engelsk låt. Kirkens Hus sitt lagerrom ble gjort om til et lydstudio. Alle barna fikk prøve seg med å ha på seg høretelefoner og syngte inn i en studiomikrofon. Her måtte det både tålmodighet og utholdenhet til da de måtte vente på hverandre, men det gjorde ingenting for innimellom var det lek,

SangGlede - mat
Det var godt med pizza mellom sangøktene.

konkurranser og ikke minst boller, kjeks og saft! Og dessuten ble resultatet veldig bra! Så da vil den nye låta snart ligge ute på både iTunes, Spotify, Tidal m.m.!

Marius Sørli Eriksen tar opp barna med sitt portable lydstudio.

Oliver Borge sin tur i studiorommet med sin fine sangstemme.

Formingslek!

I år inviterte Hvaler menighet barn til å være med på Formingslek. Dette er et nytt trosopplæringsprosjekt for 5-åringene. Her fikk barna male et eget bilde, modellere og lage kort! Dette ble ledet av Marianne Haugholt som også er kirketjener i menigheten.

Barna var aktive og kreative og de koste seg også med boller og saft.

Gøy med modelleire!

Marianne Haugholt med formingsglade barn!

Emma var stolt av sitt fine kort!

Flotte malerier malt av barna!

Maleriene ble utstilt i Hvaler kirke på påfølgende gudstjeneste. Etter gudstjenesten ble familiene med på Eplefestivalen på Rove.

Dette ble et flott prosjekt som Hvaler menighet vil gjennomføre hvert år!

Bli kjent med ledertrenings-ungdommene våre!

I år er det 8 flotte og ansvarsbevisste ungdommer som er med i Ledertreningsprogrammet i Hvaler menighet. Alle er blant fjorårets konfirmanter.

I løpet av ledertreningen får de være med mye. De er medledere på KickOffsamlingen for konfirmanter, ungdomsgudstjenester, ungdomssamlinger, LysVåken for 11-åringene, konfirmantleir m.m..

Vi spurte lederne om følgende:

1. Hva er din favorittmat?
2. Hva er dine interesser/hobby?
3. Hva slags musikk liker du?
4. Hvorfor ville du være med på ledertrening?
5. Hva er en god leder?

Bastian Johnsen

1. Kebab
2. Fotball og dataspill
3. Rap
4. Jeg valgte å bli leder fordi jeg syntes det virket gøy og morsomt
5. Å være et godt forbilde for de du leder og være grei og snill

Vilja Eriksen Moan

1. Pizza
2. Musikk og håndball
3. Pop og det som er populært i dag.
4. Jeg ville være med på ledertrening fordi jeg synes konfirmasjonstiden var en fin tid, og jeg ønsker å stille opp og lede de som er konfirmanter til neste år. I tillegg får vi jo være med på leiren da :) haha
5. En god leder er en som er et godt forbilde. I tillegg må man være omsorgsfull, hjelpsom og motivert til å gjøre en innsats for andre.

Solveig Andreassen

1. Pizza.
2. Håndball, være med venner og å synge.
3. Jeg liker for det meste pop.
4. Jeg vil være med på ledertrening fordi jeg syntes det høres gøy ut.
5. En god leder er en som tar ansvar, tør å si sin egen mening, en som inspirerer andre og lytter.

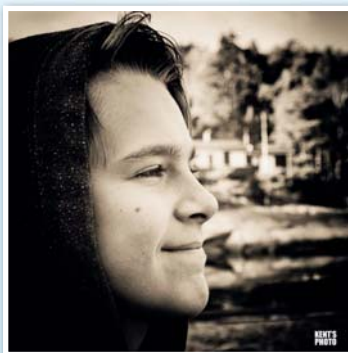
Vegard Rubach

1. Taco.
2. Innebandy, skyting og biler.
3. Jeg liker best å høre på rock
4. Jeg ville bli leder, for jeg syns det kan være morsomt å være med konfirmantene.
5. En god leder for meg er en som hører på andre sine meninger og som kan samarbeide med andre.

Erik Anker Møllerop Allum

1. Taco, grøt og pannekaker.
2. Å være med venner, spille biljard og spille spill.
3. Jeg liker i grunn alt av musikk.
4. Fordi jeg får muligheten til å inspirere andre og for å møte nye mennesker.
5. En god leder er en som passer på at alle har det bra og ikke har det dårlig.

Henrik Kofoed

1. Spagetti med kjøttsaus er min favorittrett.
2. Er interessert i musikk, friluftsliv og trampoline.
3. Alt fra klassisk til rock.
4. Jeg vil lære å bli en bedre leder og jeg liker å oversikt.
5. En god leder en som tar ansvar, og en som andre kan se opp til.

Hans Osvald Vildskog Auganæs

1. Taco
2. Skru
3. Trapnation
4. Liker å stå på ski og jeg kjenner konfirmantene
5. En god leder er en som hjelper de som trenger hjelp og oppfører seg skikkelig, men samtidig er litt kul for konfirmantene.

Paola Thøgersen

1. Taco.
2. Jeg holder på med håndball og spiller for Hvaler IL, men har også interesse for volleyball.
3. Jeg liker pop, rapp og reggae, men pop er det som går mest av.
4. Jeg ville være med på ledertreningen fordi jeg syntes de som var ledere i fjor hadde det morsomt. Man kan bli bedre kjent med 02-kullet og lære masse nytt.
5. En leder er en som tar ansvar og som viser omsorg for andre. Du må kunne høre på hva andre har å si, samtidig som en kommer med sine meninger på en positiv måte. En god leder skal ikke være sur eller overlegen, men skal gjøre folk trygge på seg selv. En bør inkludere, snakke med og være interessert.

Hvaler Trivselskor med dirigent Brita Holmen synger julen inn i

Spjørøy kirke søndag 18. desember
kl. 16.00 og 18.30

ved piano Øystein Lindberg

Velkommen til julekonsert!

Gratis billetter kan bestilles
Send SMS til mobil 90580164
(skriv navn, antall og tidspunkt)

Søndag 4. desember kl. 17:00

Adventskonsert i Hvaler kirke

Hvaler Trivselskor
Dirigent Brita Holmen
Ved piano Ken Phillips & Toril Nordby
Trompet Kenneth Angeland

Gjestartist Susanne Klerud

Velkommen til adventskonsert!
Konserten er en gave til deg fra
Hvaler sanitetsforening

Hvaler sanitetsforening 105 år

Middagssamvær er aldri feil!

Ragnhild Nordengen

Lisbeth Svendsen

Felles for alle høytider og feiringer er jo måltidet – i kirken og ellers!
Og hvertfall den første tirsdag i hver måned i Kirkens Hus på Skjærhalden!

Første november inviterte menigheten til sin 2. middagsservering. Nesten fullt hus og med alle aldre representert. Laks, kjøttsaus og gresskarsuppe – og med spennede tilbehør, gikk det unna uten at kjøkkenpersonalet virket urolige. Det var rikelig av alt og det blir nok fiskegrateng av restene. Lisbeth Svendsen og Ragnhild Nordengen er ressursbevisste damer med fryseboks, og de lager god mat!

Blant gjestene var det flere i tilnærmet babysang-alder, og til vaffelsteking og kaffe fikk vi oppleve hva babysang er. Annebeth og Grethe Lillian med Marius på flygel, viste oss sammen med 4 enga-

sjerte smårollinger at musikk hører til.

Takk for en hyggelig middagsstund – flott at menighetens tilbud verdsettes – da kan det bli flere!

dag@plau.no

Tirsdagsmiddagsbord

Velkommen til Tirsdagsmiddag!

Første tirsdag hver måned arrangerer Hvaler menighet «tirsdagsmiddag» i Kirkens Hus på Skjærhalden.

Dette er en hyggelig og sosial dag der vi fra **kl. 16.30** starter med middag. Dette er åpent for alle, både små og store, familier og enslige.

Her blir det alltid deilig mat og hyggelig fellesskap til kr 30,- pr. pers og maks kr 100,- pr. familie.

Ca. kl 17.30 kan de yngste barna være med å synge sanger med bevegelser.

Velkommen til Tirsdagsmiddag!

Hvaler menighet

Den norske kirke

Lions klubbene i Hvaler

Ønsker velkommen til Julefest for eldre i Hvaler

I Hvalerhallen Kafé onsdag 14. desember kl. 17.00

Vi serverer julemiddag med riskrem, kaffe og tilbehør. Det blir julemusikk, sang, allsang og underholdning.

Julenissen kommer helt sikkert!

OBS: Av hensyn til maten ønsker vi en påmelding i fra dere innen søndag 11 desember til Helge på Telefon 91314026 **Pris pr. pers. kr.50,-**

Trenger du skyss ta kontakt med Egil Adolfsen på Telefon 47871295 Eller Helge Fredriksen 91314026

JULESTEMNING*MAT/DRIKKE*SALGSBODER*TRADISJON

Lørdag 17. og søndag 18. desember blir det julemarked på Skjærhalden Torv; begge dager fra 11.00 til 16.00. Dette er et samarbeid mellom Lions,

Sanitetsforeningen og Hvalerjul om å skape et inkluderende og hyggelig julemarked.

Big Fish Cafe byr på sin uteservering som plass til å holde markedet. Det vil bli noe for store og små. Spesielt vil det være fokus på salg av lokale produkter. Vi ønsker likevel flere deltakere, og spesielt personer som vil være med og skape aktiviteter. Ta kontakt om du ønsker å være deltaker: - facebook.com/hvalerjul - tone@hvalerjul.no

Vi synger julen inn i Hvaler kirke

Stemningsfull julekonsert i Hvaler kirke
Torsdag 22. desember
kl.19.00

Vi er glade amatører med formidlingsglede som inviterer til julekonsert i en julepyntet kirke. Vårt juleønske er å få bidra med litt god gammeldags julestemning, i en hektiske førjulstid.

Solister: Siri Gjølme Eriksen, Ann Kristin Weberg, Kathe S. Olsen, Anne May S. Olsen og Elise S. Olsen.

Musikk: Svenn Poppe, klaver og Per Viggo Nilsen, fiolin

Etter konserten inviterer vi tradisjonen tro til kaffe og julekaker i kirken

Inngang kr 100. Billetter selges ved inngangen og overskuddet går til kirkens arbeid for barn og unge.

Billetter kan bestilles på telefon 948 23 621

Julemarked på Nedgården, Søndre Sandøy

lørdag 26. november kl. 11-17

Lokale bidragsyttere

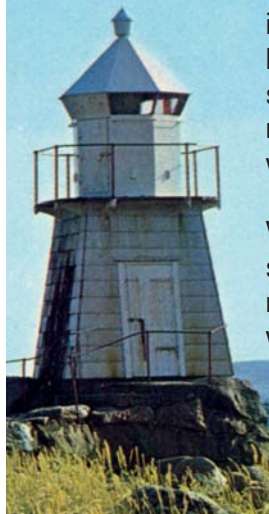
Salg av bl.a.:

julekaker – honning – egg – grønnsaker – økologiske hudpleieprodukter
keramikk – håndarbeider

Traktortur med barna
Kafe Oline er åpen
Julemusikk
Velkommen!

Puttenlegatet

Hvert år siden 1937 har «Puttenlegatet» avsatt midler til utdeling i Hvalersamfunnet. Gjennom menighetsbladet kunngjøres herved legatets utdeling for 2017. Enkeltpersoner, lag og foreninger kan søke støtte til humanitære- og gode formål. Skriftlig søknad merkes: «Puttenlegatet 2017» og sendes Hvaler kommune v/ ordfører, Storveien 32, 1680 Skjærhalden.

Vi minner samtidig om at hvalerungdom under utdanning kan søke om støtte til videre skolegang og studier. Disse søknadene merkes med «Utdanning – 2017» og sendes Hvaler kommune v/ ordfører, Storveien 32, 1680 Skjærhalden.

Søknadsfrist er 15. januar 2017

Velkommen til Tårnagenthelg!

Hvis du fyller 9 år i løpet av 2017, kan du være Tårnagent i Spjærøy kirke! Her kan du få utforske kirken, Bibelen, tårnet og klokkene! Agentene vil løse oppdrag og mysterier. Du vil få din egen agentkode!

Tid og sted:

Lørdag 28/1 kl. 14-18 og søndag 29/1 kl. 10.30-12.30 i Spjærøy kirke.

Påmelding:

Sms 45001305 innen mandag 24/1

STØRST AV ALT

DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet

Glenn A. Martinsen Graveservice

977 82 958 - glandrew@online.no

- GRUNNARBEID • V/A • LANDSKAPSUTFORMING
- TRAKTORTRANSPORT I TERRENG • TREFELLING

MASKIN-
ENTREPRENØRENES
FORBUND

Martin J Holter AS

Vi utfører alt innen
*Graving/Sprenging/tomtarbeid
*Riving
*Vann og avløp
*Transport med lastebil/traktor
*Utleie av container
*Vi har sentral godkjenning for ansvarsrett

Mobil: Martin J Holter
91889032

Epost: martin@martinholter.no

DIREKTORATET FOR BYGGKVALITET

HVASSER SMIE

- Badetrapp i aluminium lages på mål etter kundens behov.
- Også standard mål.

Tlf 90 67 82 00

ivar-kan@online.no
badetrapp.no

Gi en julegave

I desember i fjor tok Anita Lystad, som bor på Vesterøy, initiativ til en lokal innsamlingsaksjon, kalt «Gi en julegave».

Prosjektet engasjerte mange og ble svært vellykket. Innsamlingsaksjonen hadde som mål å gi en oppmuntring i forbindelse med julen til mennesker i lokalmiljøet. Noen kan ha det litt vanskelig selv i et velferdssamfunn som vårt. En håndsrekning kan komme godt med. NAV var en god støttespiller fra første stund. Folk strømmet til med julegaver og penger og NAV fordelte alt sammen til glede for takknemlige mottakere.

I år starter Anita opp en tilsvarende aksjon. NAV er støttespiller som i fjor. Daglig leder på Kiwi Vesterøy, Bente Buskoven, har gitt Anita grønt lys til å disponere butikkens entre i dagene 12.-15. desember.

Anita håper mange vil støtte opp om årets innsamlingsaksjon!

Ellen

Trenger dere en faglært vaktmester/altmuligmann?

Jeg utfører følgende tjenester:

Innvendig og utvendig vasking og maling, Hus og hage, Reparasjon av hagemaskiner, Stenlegging, Graving og grøfterensing, Trefelling, Hyttetjeneste/vintertilsyn, Transport til kildesortering.

Ring meg gjerne for en individuell prat om deres eiendom!

Florian Gøber

Tlf: +47 947 82 911

E-post:
vaktmestertjenester@outlook.com
Din lokale vaktmesterbedrift!

P^M
PRIVATMEGLEREN
FREDRIKSTAD

Sjelden

Enhver bolig har noe unikt ved seg. Vi kaller det for det gyldne kvadrat, og vår oppgave er å finne de boligkjøperne som vet å sette pris på akkurat ditt.

Wilbergjordet 2, 1605 Fredrikstad
Tlf. 97 17 86 20

NORDEAS EIENDOMSMEGLERKJEDE

Nordea

FLEXX
Frihet til å reise

NYTT KOLLEKTIVTILBUD PÅ HVALER

**REIS HVOR DU VIL
OG NÅR DU VIL TIL BUSSPRIS!***
Se våre nettsider eller ring oss for mer informasjon.
* Tilbudet er tilgjengelig i bestemte tidsrom på dagen.

i TLF: **03177** | **www.flexx.no**

Østfold
KOLLEKTIVTRAFIKK

HER FOR
deg

Ellen

Ulf

Cathrine

Bjørnar

Terje

David

Jarle

Borge Begravelsesbyrå
Ellen Margareth Bye
Tlf. 69 34 53 35
Biveien 21, 1658 Torp
emargarb@online.no

Fredrikstad Begravelsesbyrå
Klemet Johansen Etabl. 1885

Telefon hele døgnet: **69 31 30 62**
Veumveien 51, 1613 Fredrikstad
www.fredrikstadbeg.no
E-post: post@fredrikstadbeg.no

JØLSTAD

begravelsesbyrå
Fredrikstad og omegn

Benjamin Nordling

Svein Åge Johansen

Hans K. Helgesen

Birgit Groth

Vakttелефон 69 38 54 40 (24 t)
Farmannsgate 10

www.jolstad.no Lokaleid begravelsesbyrå

Begravelsesbyråkjeden Jølstad

**SE VÅRE NYE
NETTSIDER PÅ
WWW.LIERSHUSFLID.NO**

Liers Husflid

Ivar Lier AS, Nygaardsgt. 49-51, 1607 Fredrikstad
Telefon 69 31 67 06 / 69 31 63 39
e-post: post@liershusflid.no
www.liershusflid.no / www.lokenbunaden.no

**LARS EGIL LANDE
MEK. & SVEIS**

Lars Egil Lande

mob.: 91 88 38 97
e-post: lelande@online.no

Skjelsbu 14
1684 Vesterøy

DIN LOKALE RØRLEGGER

Om du skal reparere et **KLOSETT**, skifte **KJØKKENKRAN**, eller drømmer om **NYTT BAD**, så kan vi hjelpe deg. Kom innom vår butikk på Vesterøy på Hvaler og få tips og inspirasjon, og se et bredt utvalg av baderomprodukter. Våre rørleggere har lang erfaring, og velger du oss er du sikret at jobben utføres i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

EGEN GRAVEAVDELING

Vår maskinpark er tilpasset de fleste typer graveoppdrag fra minigraver til sjølekker for sjørarbeider.»

BADEMILJØ
HVALER RØRLEGGERBEDRIFT AS

Fastlandsveien 16, 1684 Vesterøy 69 37 56 60
Avd. Skjærhalden Storveien 16, 95 07 51 20
post@hvaler-ror.no / www.hvaler-ror.no

Bademiljø
BEST PÅ BAD

Fra foreningslivet på Hvaler

NORMISJON

har møter første torsdag i måneden
05.01. - 02.02. - 02.03. - 06.04
Kirkens hus kl. 18
Velkommen!

SØNDRE KIRKØY MISJONSFORENING

har møter siste søndag i måneden
29.01. - 26.02. - 16.03. - 30.04.
Kirkens hus kl. 17
Velkommen!

SJØMANNSMISJONEN

har møter tredje mandag i måneden
16.01. - 20.02. - 20.03
Kirkens hus kl. 19-21
*1.søndag i advent,
salg av kaker og kaffe.
Salg av juleprodukter.
Åpent fra kl. 15.
Velkommen!*

FORMIDDAGSTREFF

07.12. kl. 11. Kirkens Hus. Adventstreff med Tore Thorkildsen.
25.01, kl. 11. Kirkens Hus. Helge Johansen forteller om rekefisket
22.02, kl. 11. Vesterøy bedehus. S. Høiden forteller om Hans Nielsen Hauge.
22.03, kl. 11. Asmaløy bedehus. Treff med mye sang og musikk.
Alle hjertlig velkommen!

VESTERØY MISJONSFORENING

Har møte annenhver mandag på
Vesterøy bedehus.
Nærmere opplysninger ring:
Åse Torgersen 995 64 972
Velkommen!

STRIKKEKLUBBEN

Asmaløy bedehus den første torsdagen
i måneden kl. 19:00
Vær velkommen!
Kontaktperson: Anne Marit Kolbeinsen,
Mobil: 414 72 251.

ASMALØY MISJONSFORENING

Samlinger på Asmaløy bedehus den
siste mandagen i måneden kl 19:00
Velkommen!
Kontaktperson: Anne Hvalgård,
Mobil: 995 83 695

Siste frist for å levere stoff til neste nummer av bladet er 1. mars

Folkemengdens bevegelse

DØDE

Hvaler

Katrina Irene Nilsen

Brit Jakobsen

Kirsti Johanne Mathissen

Eli Øverås

Eva Synøve Aleksandersen

Spjørøy

Arne Olav Jensen

Berit Bekkevold Johnsen

DØPTE

Hvaler kirke

Kaia Rustad Karlsen

Jenny Emilia Madeleine

Rexten-Persson

Edel Mari Kjølholt-Eilertsen

Teo Emiil Lorentzen

Spjørøy kirke

William Grønmo Pettersen

Brage Hegna Larheim

GUDESTJENESTER I HVALERKIRKENE VINTEREN 2017

Alle gudstjenester begynner kl. 11, hvis ikke annet tidspunkt er oppgitt

Dato	Måned	Sted	Innhold
1. jan.	kl 12	Domkirken	Felles tverrkirkelig gudstjeneste
8. jan		Hvaler	Familiegudstjeneste med dåp. Vi feirer Hellig-tre-kongers fest og høster juletreet. 3-åringer får egen invitasjon. Kaker, kaffe og saft. Hummel.
15. jan.	kl 19	Spjørøy	Ung gudstjeneste. Vi sitter rundt små bord. Ungdommer deltar med sang, musikk og mye annet. Nattverd – og bønnevandring. Kirkecafé. Sørli Eriksen og Hummel.
22. jan.		Hvaler	Gudstjeneste med nattverd. Søndagsskole. Ekvik.
29. jan.		Spjørøy	Familiegudstjeneste med dåp. Tårnagentene deltar. 8-åringer får egen invitasjon. Hvaler-Zacapa informerer om vennskapskontakten og arbeidet deres. Etter gudstjenesten inviterer de til kaker, kaffe og saft. Hummel.
5. februar		Hvaler	Lovsangsgudstjeneste med dåp. Søndagsskole. Hummel.
12. febr		Spjørøy	Gudstjeneste med nattverd. Såmannssøndagen. Søndagsskole. Vikar.
19. feb		Hvaler	Gudstjeneste med nattverd. Søndagsskole. Hummel.
26. feb		Spjørøy	Familiegudstjeneste med dåp. Fastelavnssøndag og karneval. Alle kan kle seg ut. 7-åringer får egen invitasjon. Pinjata'n er full av godteri. Hvaler Sanitetsforening inviterer til kaker, saft og kaffe etterpå. Hummel.
5. mars		Spjørøy	Undringsgudstjeneste med nattverd. Søndagsskole. Hummel.
12. mars		Hvaler	Gudstjeneste med dåp og nattverd. Søndagsskole. Ekvik.
19. mars kl 19		Spjørøy	Ung gudstjeneste. Konfirmantene har ansvaret og deltar i det meste av det som skjer under gudstjenesten. Nattverd- og bønnevandring. Kirkecafé. Hummel.
26. mars		Hvaler	Gudstjeneste med dåp. Maria Budskapsdag. Søndagsskole. Hauglum.
2. april, kl 18		Spjørøy	Kveldsgudstjeneste med nattverd. Hauglum.

Du er alltid velkommen til kirken

Med forbehold om endringer

DEN
NORSKE
KIRKE

HVALER MENIGHET

Kirkekontoret

Storveien 12, 1680 Skjærhalden

Telefon: 69 37 90 37 - Faks: 69 37 95 25

e-post: post@hvaler.kirken.no

Menighetsråd/Fellesråd

Einar Morland, leder

Gilboveien 13, 1680 Skjærhalden

Telefon 69 37 97 72, mobil 934 07 085

e-post: emorlan@online.no

Menighetsrådets/Fellesrådets adresse:

Storveien 12, 1680 Skjærhalden

e-post: post@hvaler.kirken.no

Hvaler menighetsblad

Kirkekontoret, Storveien 12,

1680 Skjærhalden

Ansvarlig utgiver: Hvaler menighetsråd

e-post: post@hvaler.kirken.no

Kontonummer 7050.06.20976

Redaksjonskomité:

Ragnar Bjørck, Ellen Bjørnvall Vikar,

Grethe Hummel, Einar Morland, Dag Plau

Trykk: Møklegaards Trykkeri AS, Fredrikstad

epost: info@moklegaard.no

Ansatte

Terje Moen, kirketjener,

egen tlf. 954 57 722

e-post: temo@hvaler.kirken.no

Marianne Haugholt,

kirketjener 50 % stilling

kontormedarbeider 20 % stilling

mobiltlf. 474 79 735

e-post: marianne@hvaler.kirken.no

Ken Phillips, kirkemusiker,

egen tlf. 414 69 147

e-post: keph@hvaler.kirken.no

Grethe Hummel, sogneprest

mobiltlf. 474 79 731

e-post: grethe@hvaler.kirken.no

Ingrid Dean, kirkeverge/daglig leder

mobiltlf. 474 79 730

e-post: inde@hvaler.kirken.no

Marius Sørli Eriksen, trosopplærer

75% stilling

mobiltlf. 450 01 305

e-post: marius@hvaler.kirken.no

*En frelser er oss født i dag
i mennseker Guds velbehag,
Gud være pris og ære!
Nå er han født i Davids stad;
den sønn som englene tilbad,
velsignet evig være!
Min sjel, kjenn vel
denne nåde fri fra våde,
mett ditt øye
nå med lyset fra det høye!*

*Tekst: Birgitte Cathrine Boye
NoS 41*

